

**UCHWAŁA Nr 32/VI/15
RADY MIEJSKIEJ W ŻUROMINIE
z dnia 12 marca 2015r.**

w sprawie przyjęcia 3 - letniego gminnego programu wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2015- 2018

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§1

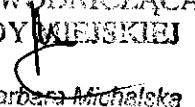
Przyjmuje się „Program wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2015 - 2018”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Żuromin.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ**

lic. Barbara Michańska

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 poz. 135 ze zm.) do zadań własnych gminy należy m. in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

Celem Programu Wspierania Rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2015 – 2018 jest pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak również profilaktyka środowiskowa i promowanie skutecznie pożądanego modelu rodziny przy ścisłej współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

Zakłada się, iż realizacja programu w kilkuletniej perspektywie przyczyni się do poprawy sytuacji rodzin i ograniczenia występowania niekorzystnych czynników wpływających na ich prawidłowe funkcjonowanie.

Biorąc powyższe pod uwagę, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ

lic. Barbara Michalska

Załącznik do Uchwały Nr 32/VI/15

Rady Miejskiej w Żurominie

z dnia 12 marca 2015r.

**PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE I MIEŚCIE ŻUROMIN
NA LATA 2015 - 2018**

Żuromin 2015

SPIS TREŚCI.....	2
1. WPROWADZENIE.....	3
2. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.....	4
3. OKRES REALIZACJI PROGRAMU.....	5
4. DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE I MIEŚCIE ŻUROMIN.....	5
5. CEL STRATEGICZNY I CELE SZCZEGÓŁOWE „PROGRAMU” ORAZ WYNIKAJĄCE Z NICH DZIAŁANIA.....	14
6. ADRESACI „PROGRAMU”.....	18
7. DYREKTYWY ODDZIAŁYWANIA WOBEC RODZIN.....	19
8. EFEKTY REALIZACJI „PROGRAMU”.....	19
9. ZASOBY I PODMIOTY UCZESTNICZĄCE W REALIZACJI „PROGRAMU” ORAZ INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE.....	20
10. FINANSOWANIE „PROGRAMU”.....	21
11. EWALUACJA I MONITORING „PROGRAMU”.....	21
12. PODSUMOWANIE.....	21

I. WPROWADZENIE

Program wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2015-2018 utworzony został w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.). Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy.

Niniejszy Program przygotowany został przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie, w oparciu o dane własne i innych instytucji oraz zgodnie ze stosownymi regulacjami prawnymi i jest istotnym elementem polityki Gminy i Miasta Żuromin, przede wszystkim wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ale też rodzin z innymi problemami.

Obowiązek wspierania rodzin z różnego rodzaju problemami, w tym rodzin, które nieprawidłowo pełnią funkcję opiekuńczo-wychowawczą spoczywa, nie tylko na Ośrodku Pomocy Społecznej, ale na całej Gminie i pozostałych jednostkach samorządu gminnego, działających na rzecz dziecka i rodziny. Realizacja tego obowiązku następuje we współpracy z instytucjami pomocowymi na terenie gminy i miasta, powiatem, środowiskiem lokalnym oraz organizacjami pozarządowymi, związanymi z działalnością, dotyczącą pomocy rodzinom i dzieciom.

Gmina, jako organ działający najbliżej rodziny, ma na celu stworzenie takiego systemu pomocy, który w perspektywie powinien doprowadzić do zahamowania procesu dysfunkcyjności w środowisku rodzinnym, szczególnie w tych rodzinach, w których dobro dzieci i młodzieży jest zagrożone.

Nadrzędną wartością samorządów gminnych jest troska o jakość życia mieszkańców naszej gminy. Gmina, jako struktura prawno – instytucjonalna, musi zastosować odpowiednie środki zaradcze, aby zmniejszać i niwelować niekorzystne zjawiska występujące w rodzinach. Minimalizowanie rozmiarów i skutków zjawisk społecznie negatywnych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zapobieganie procesowi marginalizacji, a tym samym wsparcie dla rodzin i dzieci, które faktycznie potrzebują pomocy staje się celem priorytetowym.

Konieczne zatem jest prowadzenie intensywnych działań, mających na celu łagodzenie skutków trudnej sytuacji bytowej rodzin oraz usuwania przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej.

Utworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dziecka i jego rodziny w Gminie i Mieście Żuromin, zmierzającego do skutecznej ochrony dziecka oraz pomocy rodzinie w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej jest głównym założeniem "Programu".

Priorytetem wspierania rodziny zgodnie z "Programem" będzie zatem, wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny oraz wzmocnienie systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy.

Program wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2015-2018 ma charakter zróżnicowany, głównie profilaktyczny, ale też i interwencyjny w zależności od celów i poszczególnych zadań, prowadzących do ich realizacji. Prowadzone w ramach "Programu" działania skierowane są głównie do rodzin przeżywających trudności w wychowaniu dzieci, rodzin niepełnych, rodzin wielodzietnych, małoletnich matek, rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka (np. dzieci chore, niepełnosprawne, itp.) ubogich, dotkniętych różnego rodzaju problemami m.in. przemocy, uzależnień, bezrobocia, itp.

"Program" obejmuje również działania wspomagające utrzymanie pełnej rodziny oraz zadania z zakresu opieki zastępczej, w odniesieniu do zasady pomocniczości, prymatu rodziny w wychowaniu dzieci oraz prawa dziecka do ochrony i opieki.

Pomoc ta prowadzona będzie na początkowym etapie powstawania problemów i będzie miała znaczenie

zarówno ze względów społecznych jak i ekonomicznych.

Realizując niniejszy program i podejmując działania interdyscyplinarne w stosunku do rodzin przy współpracy wielu podmiotów w kilkuletniej perspektywie możliwe jest ograniczenie występowania niekorzystnych czynników, wpływających na prawidłowe funkcjonowanie rodziny.

Program zawiera diagnozę problemów społecznych, dotyczących rodzin i dzieci, określa cele strategiczne i kierunki rozwoju polityki społecznej, dotyczącej rodzin w Gminie i Mieście Żuromin i jest kontynuacją pierwszego, realizowanego w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej "Programu wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2012-2015", przyjętego w dniu 29 marca 2012 roku Uchwałą Nr 131/XVII/12 Rady Miejskiej w Żurominie w sprawie przyjęcia 3 –letniego gminnego programu wspierania rodzin w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2012-2015.

PRZEWIDZANE DZIAŁANIA

Zapisy programu są odzwierciedleniem standardów i norm prawa, wynikających z ustawodawstwa krajowego i międzynarodowego, tj.:

- 1) Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U.z 1997 r , Nr 78,poz. 483)
- 2) Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 roku (Dz. U z 1991 r., Nr 120, poz. 526)
- 3) Europejskiej Karty Społecznej (Dz. U.z 1999r., Nr 8, poz.67)
- 4) Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r. poz. 135 z późn. zm.)
- 5) Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej(Dz. U. z 2015 r., poz.163)
- 6) Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015r. Poz. 114)
- 7) Ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U z 2014 r. , poz. 1863)
- 8) Ustawy z dnia 7 września 2007r.o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U.z 2012r.,poz. 1228 ze zm.)
- 9) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz.1493 ze zm.)
- 10) Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2012r. poz. 1356 ze zm.)
- 11) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r., poz. 124)
- 12) Uchwały Nr 193/XXI/2004 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 27 sierpnia 2004r. w sprawie Miejsko-Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Żuromin
- 13) Uchwały Nr 342/XLVII/10 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 10 listopada 2010 r w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy i Miasta Żuromin
- 14) Uchwały Nr 18/V/15 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie Miejsko – Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy i Miasta Żuromin na 2015 rok
- 15) Uchwały Nr 19/V/15 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy i Miasta Żuromin na 2015 rok.

Realizacja niniejszego „Programu” obejmie okres trzech lat: od kwietnia 2015 r. do marca 2018 r.

DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE I MIEŚCIE ŻUROMIN

Diagnozowane problemy społeczne, z którymi spotykają się rodziny z terenu Gminy i Miasta Żuromin stanowią podstawę do projektowania założeń i realizacji gminnej polityki rodzinnej.

Na podstawie poniższej diagnozy możliwe jest przedstawienie problemów, z jakimi zmagają się mieszkańcy naszego terenu.

W niniejszym opisie wyszczególnione zostały dane liczbowe za lata 2012-2014 oraz dane według stanu na dzień 31 stycznia 2015 r. Dane te pochodzą ze źródeł własnych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie, Urzędu Gminy i Miasta w Żurominie, Powiatowego Urzędu Pracy w Żurominie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żurominie, danych Głównego Urzędu Statystycznego i innych źródeł niezbędnych do opracowania diagnozy.

Przedstawiane zagadnienia dotyczą sytuacji rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych oraz rodzin, korzystających z innych form wsparcia różnych instytucji na podstawie odrębnych ustaw. Informacje zawarte w części diagnostycznej odnoszą się głównie do problemów związanych ściśle ze sferą opiekuńczo – wychowawczą, a także materialno-bytową.

Gmina i Miasto Żuromin znajduje się w północno – zachodniej części województwa mazowieckiego, zajmując terytorium o powierzchni ponad 132 km². Miasto Żuromin pełni funkcję ośrodka administracyjno – gospodarczego, ponadto jest siedzibą powiatu obejmującego swoim zasięgiem 6 gmin (Żuromin, Biezuń, Lubowidz, Lutocin, Kuczbork, Siemiątkowo). Jednostkami pomocniczymi gminy są 23 sołectwa. Powiat żuromiński ma charakter rolniczo – przemysłowy i wyróżnia się dużą produkcją rolno – spożywczą, w tym szczególnie drobiarską. To właśnie dlatego, okolice Żuromina zostały określone mianem „zagłębia drobiarskiego”. Istotne znaczenie dla rozwoju regionu mają inwestycje w dziedzinie przetwórstwa żywności, m.in. przetwórstwo mleczne. Warto wspomnieć, że walorem środowiskowym ziem powiatu żuromińskiego jest wysoki wskaźnik czystości powietrza i wód, mało zdegradowane środowisko przyrodnicze, wysoki procent obszarów prawnie chronionych i sprzyjające warunki do agroturystyki, wypoczynku i rekreacji.

Według danych z Urzędu Gminy i Miasta Żuromin -stan na dzień 31.12.2014 r. Gminę i Miasto Żuromin zamieszkiwało 14 656 mieszkańców (2013 r.- 14 689, 2012 r.- 14 987). W ogólnej liczbie mieszkańców przeważały kobiety, które w Gminie i Mieście Żuromin stanowiły 7 517 osób. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego gęstość zaludnienia (stan na dzień 06.02.2015 r.) wynosiła 111 mieszkańców /1 km². Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (czyli w wieku poniżej 18 r.ż.) wynosił 18,7 %, w wieku produkcyjnym (czyli kobiety w wieku 18-60 lat, mężczyźni w wieku 18-65 lat) – 64,6%, i w wieku poprodukcyjnym (czyli kobiety powyżej 60 r.ż. i mężczyźni powyżej 65 r.ż.) - 16,7%. Według prognoz GUS-u stan ludności w kolejnych latach będzie się zmniejszał.

W powiecie żuromińskim (stan na dzień 03.02.2015 r.) notuje się 40 014 mieszkańców, natomiast w roku 2020 przewidywany jest spadek liczby ludności naszego powiatu do 37 326 osób.

Niepokojącym zjawiskiem jest zauważalna tendencja wzrostowa do osiedlania się osób/rodzin na terenie Gminy i Miasta Żuromin, które często są rodzinami ze złożonymi problemami.

Wiąże się to z koniecznością organizowania przez różne instytucje wyspecjalizowanego wsparcia i podejmowania kompleksowych działań.

Planując różne formy pomocy na rzecz rodzin niedostosowanych społecznie należy mieć na uwadze

wszystkie kwestie, dotyczące zapewnienia rodzinie i dziecku, nie tylko odpowiedniego wsparcia, dostosowanego indywidualnie do potrzeb każdej rodziny, ale również podejmowanie działań interwencyjnych.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem mającym wpływ na funkcjonowanie człowieka w rolach społecznych oraz kształtowaniu jego tożsamości i postaw. Jest ona pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji, przekazywania systemu wartości oraz zapewnienie poczucia bezpieczeństwa. Rodzina odgrywa bazową rolę w formowaniu zdrowia psychicznego jej członków, a tym samym jej kondycja ma zasadnicze znaczenie dla zdrowia psychicznego całego społeczeństwa.

Zmieniająca się sytuacja społeczno-gospodarcza na przestrzeni ostatnich kilku lat oraz zmiany zachodzące w obszarze polityki społecznej i rodzinnej wymagają stosowania różnych rozwiązań w zakresie pojawiających się nowych problemów.

Rodziny zamieszkujące teren naszej Gminy i Miasta często doświadczają wszelkiego rodzaju problemów, wynikających z różnych przyczyn np: bezrobocia, ubóstwa, przemocy, trudności wychowawczych. Te problemy przyczyniają się do powstawania deprivacji nie tylko materialnej, ale też do zaburzeń w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Niezdolność do prawidłowego funkcjonowania narusza równowagę systemu rodzinnego i zagraża tym samym dobru dziecka.

Zmieniające się uwarunkowania społeczne, zmiany zachodzące w sytuacji życiowej mieszkańców naszej gminy, nasilające się skutki bezrobocia, jak również zmiany w obrębie obowiązujących przepisów prawa miały i nadal mają wpływ na zakres pomocy, adresowanej do osób i rodzin. Pomoc świadczona była m.in. rodzinom, w których występowały problemy takie jak: ubóstwo, bezrobocie, problemy wychowawcze z dziećmi, przemoc w rodzinie i wiele nakładających się na siebie problemów społecznych.

Dlatego też, nadrzędnym zadaniem Ośrodka i innych instytucji pomocowych jest inicjowanie działań na rzecz rodziny oraz wzmocnienie systemu pomocy dla rodzin, służącego zabezpieczeniu określonych potrzeb tych rodzin, a tym samym poprawę ich funkcjonowania w środowisku i w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Wsparcie świadczone na rzecz rodzin wynika przede wszystkim z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także innych ustaw.

Analizując dane z lat 2012- 2014 r. (źródło -M-GOPS w Żurominie), osoby i rodziny korzystające ze wsparcia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie zwracały się o pomoc z różnych przyczyn.

W roku **2014** pomoc i wsparcie tutejszego Ośrodka otrzymały **332 rodziny (w tym 148 rodzin na wsi)**, w skład których wchodziło **923 osoby**.

Dane z lat 2012-2013 wykazują iż, zapotrzebowanie na pomoc społeczną wzrastało, natomiast w 2014 r. zauważalny był niewielki spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Nie oznacza to, iż mniej rodzin potrzebowało tej pomocy, ale wiele rodzin nie kwalifikowało się do jej przyznania z różnych przyczyn (np. wzrost płacy minimalnej, wzrost rent i emerytur i tym samym niespełnianie kryteriów dochodowych).

Wśród typów rodzin korzystających z pomocy w 2014 r. liczną grupę osób stanowiły rodziny z dziećmi - **175 rodzin (2013 r.- 219 rodzin, 2012 r. - 229 rodzin).**

Poniższa tabela przedstawia podział rodzin ze względu na liczbę dzieci

Rok	Rodziny z 1 dzieckiem	Rodziny z 2 dziećmi	Rodziny z trójką i więcej dzieci
2012	66	73	90
2013	68	74	77
2014	61	51	63

Nadal największą liczbę spośród typów rodzin stanowią rodziny z 3 dzieci i powyżej, jednak zauważalna jest tendencja spadkowa w ogólnej liczbie rodzin wielodzietnych. Według danych z Urzędu Gminy i Miasta Żuromin liczba urodzeń w naszej Gminie wyniosła w 2014 r.- 157 i w stosunku do roku 2013 wzrosła (126 urodzeń) i była wyższa niż liczba zgonów (2014 r.-131).

Wśród liczby mieszkańców naszego powiatu w roku 2013 wg danych z Głównego Urzędu Statystycznego zostało zawartych 197 małżeństw, natomiast odnotowano 34 rozwody. Model rodziny zmienia się na przestrzeni lat i coraz częściej spotyka się rodziny, które wychowują dzieci samotnie bądź w wolnych związkach.

Spośród typów rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Żurominie- **45 rodzin stanowiło rodziny niepełne** (2013- 42 rodziny, 2012 r. -55 rodzin).

Rodzina niepełna to rodzina, w której dziecko jest wychowywane przez jedną osobę dorosłą, na której spoczywa odpowiedzialność za gospodarstwo domowe. Taki typ rodziny powstaje najczęściej wskutek rozwodu, długotrwałej nieobecności drugiego z rodziców (która może być spowodowana np. wyjazdem, pobytem w szpitalu, więzieniu) lub też śmierci jednego z rodziców. W przypadku rodzin niepełnych, przyczyną niekorzystnych zjawisk jest często niewystarczający status materialny, jak i bezradność wychowawcza.

Wśród mieszkańców Gminy i Miasta Żuromin różnicuje się szereg problemów społecznych, które wynikają z różnorodnych czynników, m.in. zmian ustrojowych, braku nowych miejsc pracy, chorób, itp. Czynniki te mają istotny wpływ na pojawiające się dysfunkcje w rodzinach, które stają się powodem do korzystania z pomocy społecznej.

Dominujące problemy z jakimi borykały się rodziny, korzystające z pomocy M-GOPS przedstawia poniższa tabela.

Powody trudnej sytuacji życiowej	2012 r.	2013 r.	2014 r.
	Liczba rodzin		
Ubóstwo	279	292	230
Bezrobocie	257	246	223
Niepełnosprawność	89	103	84
Długotrwała lub ciężka choroba	64	44	60
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	60	81	50
Alkoholizm	14	32	26
Przemoc w rodzinie	9	21	21
Narkomania	2	3	6

Jak wykazują dane zawarte w powyższej tabeli na terenie Gminy i Miasta Żuromin występowały wielorakie problemy, które miały odzwierciedlenie w rodzaju otrzymywanej pomocy.

Niezmiennym od kilku lat powodem udzielania pomocy przez M-GOPS w Żurominie jest **ubóstwo** - 230 rodzin. Na przestrzeni lat 2012-2013 liczba rodzin z tym problemem wzrastała, natomiast w 2014 r. zauważalny był spadek liczby rodzin, korzystających z pomocy z tego powodu.

Nieodłącznym elementem ubóstwa było **bezrobocie**, jako drugi główny powód ubiegania się rodzin o pomoc. Z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Żurominie wynika, iż w Gminie i Mieście Żuromin na dzień 31 grudnia 2014 r. zarejestrowanych było 1 366 bezrobotnych, w tym 674 kobiety. Spośród tych osób 843 osoby to długotrwale bezrobotni (2013 r- 1480 bezrobotnych, w tym 897 długotrwale bezrobotnych, 2012 r.- 1503 osoby bezrobotne, w tym 879 długotrwale bezrobotnych).

Mimo, iż liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żurominie spada z roku na rok i liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia również obniża się, to jednak z tego powodu jest nadal najczęściej udzielana pomoc świadczeniobiorcom Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie. Bezrobocie, ubóstwo, jak i inne problemy społeczne generują powstawanie wśród rodzin licznych negatywnych skutków, jakimi są między innymi: zaburzenia pełnienia ról społecznych, wycofanie się z życia społecznego oraz bezradność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Te wszelkiego rodzaju dysfunkcje wpływają negatywnie na codzienne życie rodzinne.

Brak środków finansowych, pogłębiająca się bieda powodują, iż rodzina często przestaje spełniać swoje funkcje i zмага się wówczas z szeregiem niekorzystnych dla niej zjawisk, z którymi nie jest w stanie sobie poradzić.

Rodzinom, które zgłaszały się o pomoc do M-GOPS w Żurominie poza świadczeniem pracy socjalnej przyznawane były różnego rodzaju świadczenia finansowe. W poniższej tabeli przedstawione zostały najczęściej udzielane świadczenia finansowe i liczba rodzin jaka z nich skorzystała (dane za lata 2012-2014).

ROK	ZASILEK STAŁY	ZASILEK OKRESOWY	ZASILEK CELOWY
			OGÓLEM w tym specjalny celowy
Liczba rodzin			
2012	42	69	242
2013	45	59	246
2014	43	64	220

Mieszkańcy naszej gminy, korzystający z pomocy społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej, poza pomocą finansową mieli możliwość uczestniczenia w latach 2008, 2011 i 2013 w **projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego**,

Celem projektów realizowanych przez M-GOPS w Żurominie było podniesienie poziomu aktywności społecznej, życiowej i zawodowej wśród uczestników, a także zwiększenie motywacji do zmiany postawy życiowej. Wśród wielu szkoleń realizowanych w w/w projektach prowadzone były też zajęcia ściśle związane z tematyką kompetencji rodzicielskich, komunikacji partnerskiej, wychowania dzieci, podziału obowiązków w rodzinie. Dzięki w/w projektom osoby w nich uczestniczące miały możliwość zdobycia wiedzy w zakresie lepszego funkcjonowania w rodzinie, jak i w środowisku społecznym.

Poważnymi problemami z jakimi spotykały się rodziny z terenu Gminy i Miasta Żuromin były między innymi **długotrwała choroba czy niepełnosprawność**. W 2014r. w tutejszym Ośrodku 60 rodzinom udzielono wsparcia z powodu ciężkiej lub długotrwałej choroby (2013 r.-44 rodziny, 2012 r.-64 rodziny), natomiast z tytułu niepełnosprawności pomoc otrzymały 84 rodziny (2013r.- 103 rodziny 2012 r- 80 rodzin).

Mieszkańcy Gminy i Miasta Żuromin mają również możliwość uzyskania wsparcia z tytułu niepełnosprawności na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W ramach tej pomocy rodziny otrzymywały różnego rodzaju świadczenia co przedstawia poniższa tabela:

ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE, W TYM:	2012	2013	2014
	LICZBA RODZIN		
Zasiłki pielęgnacyjne	293	300	304
Specjalne zasiłki opiekuńcze	-	9	17
Świadczenia pielęgnacyjne	147	124	43
Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego wg rządowego programu wspierającego osoby uprawnione do w/w świadczenia	47	41	1
Pomoc finansowa dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	-	-	48
Zasiłek dla opiekuna dla osób uprawnionych	-	-	67

Wsparcie dla rodzin realizowane na podstawie **ustawy o świadczeniach rodzinnych** obejmuje również **innego rodzaju świadczenia** przyznawane rodzinom, posiadającym na utrzymaniu dzieci.

Liczba rodzin korzystająca w M-GOPS w Żurominie ze świadczeń rodzinnych:

	2012	2013	2014
Zasiłki rodzinne	935	855	769
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:	905	776	661
urodzenia dziecka	69	62	71
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	50	41	30
samotnego wychowywania dziecka	35	33	28
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	62	60	54
rozpoczęcia roku szkolnego	677	616	573
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	244	227	203
wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	189	167	159
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	137	116	131

Rodziny, głównie niepełne mają też możliwość korzystania ze **świadczeń funduszu alimentacyjnego**, działającego w strukturach Urzędu Gminy i Miasta Żuromin.

Z danych Urzędu Gminy i Miasta Żuromin wynika, że z tej formy pomocy skorzystało :

- w 2012 r.- 76 rodzin, z czego 100 osób uprawnionych,
- w 2013 r.- 70 rodzin, z czego 94 osoby uprawnione,
- w 2014 r.- 85 rodzin, z czego 126 osób uprawnionych.

Natomiast rodziny wielodzietne od czerwca 2014 r. mają możliwość skorzystania z ogólnopolskiego programu **Karta Dużej Rodziny**.

Zadanie to powstało z myślą o wsparciu w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach wielodzietnych oraz zapewnieniu dostępności do dóbr sportowych i kulturalnych. W Gminie i Mieście Żuromin zadanie realizowane jest przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

Dzięki Karcie osoby z rodzin wielodzietnych niezależnie od dochodu mogą korzystać z ustawowych zniżek m.in. katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

W 2014 r. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Żurominie dla 38 rodzin wydano 203 karty, w tym 70 kart dla opiekunów /rodziców dzieci.

W rodzinach z terenu Gminy i Miasta Żuromin oprócz problemów wymienionych w niniejszej diagnozie występuje również **przemoc**. Problem ten jest bardzo trudny do zdiagnozowania i monitorowania. W 2014 r. u 21 rodzin korzystających z pomocy społecznej stwierdzono występowanie tego rodzaju dysfunkcji (w 2013 r.-21 rodzin, w 2012 r. - 8 rodzin).

Pomoc rodzinie, w której jest przemoc wymaga dużych nakładów pracy, wysiłku i zaangażowania zarówno ze strony osób, które tej pomocy udzielają, jak i osób, które doświadczają przemocy. Dlatego ważna jest tu współpraca wielu służb, aby zapobiegać występowaniu tego zjawiska i podejmować skuteczne działania interwencyjne.

Kompleksowa pomoc dla rodzin, wśród których występuje zjawisko przemocy świadczona jest też przez **Miejski Zespół Interdyscyplinarny (MZI)**, który w 2014 r. składał się z grupy 13 specjalistów wielu dziedzin z różnych instytucji (m.in. Policji, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Ośrodka Pomocy Społecznej, Sądu, Oświaty, Ochrony Zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych). Zespół Interdyscyplinarny podejmuje skoordynowane działania wobec rodzin, u których istnieje problem przemocy. Rodziny mają zapewnioną fachową pomoc ze strony specjalistów, którzy udzielają pomocy i wspólnie podejmują działania w kierunku niwelowania problemu. Miejski Zespół Interdyscyplinarny do pracy z rodziną powołuje Grupy Robocze, które udzielają stosownego wsparcia ofiarom przemocy i podejmują działania w stosunku do sprawców przemocy.

W 2014 r. MZI na podstawie wszczęcia procedury "Niebieskie Karty" objął swoim działaniem 53 rodziny (2013 r.- 54 rodziny, 2012 r. - 23 rodziny). Do wszczęcia tej procedury zobligowani są m.in. przedstawiciele policji, ale też ośrodków pomocy społecznej, ochrony zdrowia, szkół czy gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. W 2014 r. zostało wszczętych 24 Niebieskich Kart, w tym 23 z nich podjęte zostały przez policję, natomiast 1 została założona przez pracownika socjalnego Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie. Inne instytucje, wchodzące w skład Zespołu nie zakładały Niebieskich Kart.

Często powodem występowania przemocy jest **problem alkoholizmu**. W Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Żurominie pomoc z tego powodu uzyskało w 2014 r -26 rodzin (2013 r.-32 rodziny, 2012 r.- 14 rodzin). Alkoholizm dotyka całą rodzinę, szczególnie dzieci, dlatego ważne jest wczesne zdiagnozowanie problemu i podjęcie odpowiednich, możliwych do realizacji działań naprawczych. Pomoc w stosunku do rodzin z problemem alkoholowym jest udzielana także przez Miejsko – Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żurominie oraz Ośrodek Pomocy Rodzinie i Uzależnień, które

podejmują działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem tych problemów. Swoim zasięgiem obejmują, nie tylko osoby z problemem alkoholowym, ale także ich rodziny, w tym dzieci.

Efektywnym sposobem wspierania rodziny w wychowywaniu dziecka m.in. rodziny, w której występuje problem uzależnień, jest stworzenie dzieciom i młodzieży możliwości pobytu w różnorodnych placówkach wsparcia dziennego. W strukturach Gminy i Miasta Żuromin funkcjonuje **światlica środowiskowa "Słoneczko"**, która wspiera wychowawczą rolę rodziny w integralnym rozwoju dziecka i w jej naturalnym środowisku, a także zapewnia dzieciom i młodzieży z rodzin problemowych pomoc w nauce, różnego typu zajęcia rozwijające zainteresowania i zabawę. Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w stosunku do swoich dzieci, potrzebują pomocy w zorganizowaniu tym dzieciom czasu wolnego, pokonania trudności szkolnych, niwelowania zaburzeń zachowania.

Zajęcia z dziećmi i młodzieżą sprzyjają przeciwdziałaniu powstawania uzależnień wśród dzieci i młodzieży, poprawie komunikacji interpersonalnej oraz nabywaniu wielu umiejętności społecznych niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.

Wiele rodzin, wśród których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze związane z alkoholizmem, przemocą, bezradnością rodziców wobec narastającej demoralizacji nieletnich, objętych jest **nadzorem kuratora sądowego**. W roku 2014 w stosunku do podopiecznych M-GOPS, nadzorem kuratora sądowego objętych było 25 rodzin (2013 r- 22 rodziny). Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej nie posiada informacji pełnych w tym zakresie, ponieważ wiele osób i rodzin, korzystających ze wsparcia tutejszego Ośrodka nie chce ich ujawniać.

W rodzinach, w których władza rodzicielska sprawowana jest w niewłaściwy sposób, Ośrodek Pomocy Społecznej informuje Sąd Rodzinny i Nieletnich o konieczności wglądu w sytuację opiekuńczo – wychowawczą dzieci.

Z informacji uzyskanych z Sądu Rejonowego w Mławie wynika, iż przedstawienie danych, dotyczących ingerencji we władzę rodzicielską nie jest możliwe ze względu na brak szczegółowych statystyk w tym zakresie i wymagałoby wnikliwej analizy każdej sprawy, która jest prowadzona w tym kierunku.

Dane sprawozdawcze na koniec 2014 r., obejmujące właściwość terytorialną Sądu Rejonowego w Mławie przedstawiają się następująco:

Liczba małoletnich pod opieką, których rodziców pozbawiono władzy rodzicielskiej	64
Liczba małoletnich pod opieką, których rodzicom zawieszono władzę rodzicielską	9
Liczba małoletnich pod opieką- sieroty naturalne	10
Liczba małoletnich, których rodzicom ograniczono władzę rodzicielską- - w tym przez stałą kontrolę kuratora sądowego	530 451
Liczba małoletnich, wobec których zarządzono umieszczenie w rodzinie zastępczej	120
Liczba małoletnich, przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	40

Ponadto funkcję kuratora zawodowego pełni 5 osób, a kuratora społecznego 49 osób.

W ostatnich latach na terenie Gminy i Miasta Żuromin obserwuje się coraz częściej występujące zagrożenie, spowodowane zażywaniem narkotyków i innych środków odurzających.

Spośród rodzin, ubiegających się o pomoc w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Żurominie ten problem wystąpił u 6 rodzin (w 2013 r.- 3 rodziny, 2012 r.- 2 rodziny). Zjawisko narkomanii nasila się, dlatego też niezbędna jest specjalistyczna pomoc dla rodzin, które zmagają się z tym problemem. Pomoc w tym zakresie na terenie Gminy i Miasta Żuromin świadczy Specjalistyczne Poradnictwo Rodzinne,

działające przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz terapeuci z Poradni Zdrowia Psychicznego przy Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej.

“Program” nie zawiera szczegółowych danych liczbowych, dotyczących skali zjawiska alkoholizmu i narkomanii ze względu na brak pełnej diagnozy środowiska w tym zakresie (dane pochodzą tylko ze źródeł M-GOPS).

Wszechstronna pomoc rodzinie jest prowadzona przy udziale asystenta rodziny, który pełni rolę pomocnika w zmaganiu się rodziny dysfunkcyjnej z trudnościami dnia codziennego oraz wspiera rodzinę w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. **Asystent rodziny** został wprowadzony ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie w ramach otrzymanego dofinansowania z dotacji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zatrudnia asystenta rodziny od 2012 r. Do roku 2014 zatrudnienie asystenta rodziny było dla gminy zadaniem fakultatywnym, natomiast od 2015 r. jest to zadanie obowiązkowe. Według informacji Rady Ministrów o realizacji w 2013 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynika, iż w roku 2013 w Polsce zatrudnionych było ponad 3 tys. asystentów rodziny. Zapotrzebowanie na asystentów nadal jest wysokie i w kolejnych latach zapewne będzie wzrastać.

Celem pracy asystenta rodziny jest wspieranie rodzin w podejmowaniu działań zmierzających do poprawy ich sytuacji w różnych obszarach m.in.: prowadzenia gospodarstwa domowego, gospodarowania budżetem domowym, zdrowia, realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Rola asystenta rodziny rozpoczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym propagowaniu wzorców prawidłowego funkcjonowania społecznego. Praca z rodziną i dziećmi ukierunkowana jest na działania o charakterze wspomagającym i edukacyjnym w zakresie prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi.

Działania asystenta są uzupełnieniem działań pracownika socjalnego, do zadań którego należy m.in. zdiagnozowanie sytuacji rodziny i wskazanie, jakiego rodzaju pomoc będzie rodzinie potrzebna.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin współpracujących z asystentem oraz liczbę dzieci w tych rodzinach w roku 2014 i w latach poprzednich.

Rok	Liczba rodzin współpracujących z asystentem	Liczba dzieci w rodzinach
2012	13	44
2013	11	38
2014	15	49

W odpowiedzi na problemy, jakie dotyczą dzieci i rodziny objęte asystenturą rodzinną, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie organizował zajęcia, mające charakter edukacyjno- terapeutyczny oraz propagujące aktywne spędzanie czasu wolnego przez dzieci. Prowadzone były one przez asystenta rodziny w ramach Klubu Asystenta, w latach 2012 – 2014 oraz kontynuowane są w 2015r. Działaniami “Klubu Asystenta” w roku 2012 zostało objętych 11 dzieci w wieku szkolnym z 5 rodzin zamieszkujących Gminę i Miasto Żuromin, w roku 2013 - 15 dzieci z 6 rodzin, natomiast w 2014 - 12 dzieci z 4 rodzin. Pomoc ta jest nadal kontynuowana i obecnie na zajęcia uczęszcza 10 dzieci z 4 rodzin. Asystent na zajęciach “Klubu Asystenta” pracuje z dziećmi różnymi metodami, stosując zróżnicowane narzędzia pracy. Spotkania obejmują również zajęcia dla matek, które uczą się, jak powinna wyglądać poprawna komunikacja z ich dziećmi.

Poprzez współpracę z asystentem, rodziny próbują przezwyciężyć powstałe trudności opiekuńczo – wychowawcze oraz inne dotyczące je problemy. Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka, w sposób zapewniający jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia i dobra dziecka. W przypadku niemożności zapewnienia opieki przez biologicznych rodziców dziecko objęte zostaje **systemem pieczy zastępczej**.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żurominie wynika, iż dzieci z terenu Gminy i Miasta Żuromin, które nie mają możliwości przebywania w rodzinach biologicznych umieszczane są w różnych formach pieczy zastępczej, co przedstawia poniższa tabela.

Rok	Rodziny zastępcze spokrewnione		Rodziny zastępcze niezawodowe		Rodziny zastępcze zawodowe	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
2012	5	9	2	5	0	0
2013	4	10	3	6	2	4
2014	6	12	3	6	0	0
stan na dzień 31.01.2015	5	8	3	5	0	0

Dzieci z naszego terenu są kierowane również do instytucjonalnych form pieczy zastępczej. Obecnie według stanu na dzień 31 stycznia 2015 r. przebywa tam 5 dzieci (w 2012 r.- 1 dziecko, w 2013 r. - 6 dzieci, w 2014r.-7dzieci).

W ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej również gmina zobowiązana jest do ponoszenia kosztów za pobyt dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Rok	Wydatki Gminy	Liczba dzieci w pieczy zastępczej
2012	2 239,65 zł	5
2013	20 527,27 zł	16
2014	47 129,38 zł	16

Jak obrazuje powyższa tabela od 2012 r. następuje znaczny wzrost kosztów, który wynika z obowiązku ustawowego, określającego jaki procent wydatków ma być ponoszony na pobyt dziecka w pieczy zastępczej w danym roku. Z uwagi na to, iż niektóre dzieci przebywały już kolejny rok w pieczy zastępczej koszty te znacznie wzrosły i będą wzrastały w kolejnych latach.

Bardzo dużą rolę w zapobieganiu negatywnych zachowań i kształtowaniu właściwych postaw wśród dzieci i młodzieży odgrywają **placówki oświatowe**. W środowisku szkolnym dziecko uczy się podstawowych norm życia społecznego, rozwija swój potencjał i kształtuje prawidłowe wzorce zachowań. Na terenie Gminy i Miasta Żuromin funkcjonują m.in. placówki oświatowe, takie jak: Zespół Szkół Nr 1 obejmujący Samorządową Szkołę Podstawową nr 1 im. Stefana Żeromskiego i Gimnazjum nr 1 im. Ignacego Krasickiego, Zespół Szkół Nr 2, obejmujący Samorządową Szkołę Podstawową nr 2 im. Kornela Makuszyńskiego, Gimnazjum nr 2 im. Henryka Sienkiewicza i Punkt Przedszkolny. W Żurominie funkcjonują również szkoły ponadgimnazjalne.

Ponadto, na terenie Gminy Żuromin znajdują się takie placówki oświatowe, jak Samorządowe Szkoły Podstawowe: w Będzynie, Chamsku, Kliczewie Dużym, Poniatowie i Raczynach oraz Zespół Szkół Specjalnych, prowadzony przez powiat żuromiński.

W Gminie Mieście Żuromin działają także Samorządowe Przedszkole Nr 1 i Przedszkole Samorządowe Nr 2 oraz Punkt Przedszkolny w SSP Poniatowo. Rodzice mają również możliwość postania dzieci do prywatnych przedszkoli, m.in. do Niepublicznego Punktu Przedszkolnego „Jaś i Małgosia”, „Bajkowa Kraina”, „Moje Przedszkole”, „Logosensuś”.

Na terenie naszej gminy nie ma żadnej zinstytucjonalizowanej formy opieki nad dziećmi do lat 3.

Dzieci i młodzież mogą otrzymać również wsparcie w szkołach ze strony pedagogów i psychologów, którzy prowadzą zindywidualizowane działania wobec uczniów z różnymi problemami.

Uczniowie szkół i przedszkoli otrzymują również pomoc w formie dożywiania, którą finansuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie. Pomoc ta realizowana jest w placówkach, w których istnieją stołówki lub istnieje możliwość przygotowywania posiłków.

Z tego rodzaju pomocy korzystało w 2014 r. 134 dzieci: z przedszkoli, uczniów szkół podstawowych, gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych (2013 r – 216 uczniów, 2012r.-219 uczniów).

Wszystkie formy pomocy dziecku i rodzinie, przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze polegają na systematycznym prowadzeniu działań profilaktycznych, jak i naprawczo - korekcyjnych, zindywidualizowanych i aktywizujących rodzinę w kryzysie i zmierzają do przezwyciężenia problemów, występujących w tych rodzinach.

ROZKŁASZCZONY STRATEGICZNY CEL SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU ORAZ WYNIKAJĄCE Z NICH DZIAŁANIA

CEL STRATEGICZNY PROGRAMU:

Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności oraz zmniejszanie rozmiarów aktualnie istniejących problemów.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Cel operacyjny 1:

Prowadzenie wczesnej interwencji i działań interdyscyplinarnych w rodzinie przejawiającej różnego rodzaju dysfunkcje.

Działania w ramach celu operacyjnego:

1. Diagnoza przedstawiająca sytuację rodzin i dzieci z terenu gminy i miasta Żuromin.
2. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i konsultacji z pracownikiem socjalnym.
3. Pomoc rodzinom niezaradnym życiowo, poprzez udzielanie im różnych form wsparcia przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej i ustawie o świadczeniach rodzinnych.
4. Niwelowanie przyczyn bezradności rodziny oraz zaniedbywania dzieci.
5. Przydzielenie rodzinie będącej w kryzysie asystenta rodziny, który będzie aktywnie pracował z rodziną, świadczył pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, oraz wspierał rodzinę poprzez szereg działań, wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
6. Umożliwienie członkom rodziny będącym w kryzysie bezpłatnych konsultacji i poradnictwa

specjalistycznego, szczególnie poprzez kierowanie rodzin i dzieci na konsultacje do punktów pomocy pedagogiczno – psychologicznej.

7. Zwiększenie jakości oraz dostępności pomocy terapeutycznej oraz wsparcia dla osób współzależniowych.
8. Współpraca pracowników socjalnych, asystenta rodziny i zespołu interdyscyplinarnego, w kwestiach udzielenia pomocy i wsparcia rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej bądź rodzinami, gdzie występują złożone problemy.
9. Podejmowanie działań na rzecz rozwoju inicjatyw lokalnych i grup samopomocowych.
10. Monitorowanie podjętych działań pomocowych, wobec rodzin objętych pomocą, systematyczna ocena tych działań.

Operacyjny 2

Wspomaganie potencjału rozwojowego rodzin mających trudności opiekuńczo wychowawcze i różne problemy społeczne

Działania w ramach celu operacyjnego:

1. Rozpowszechnianie informacji o miejscach świadczenia pomocy na rzecz rodziny i dziecka oraz informowanie na stronie internetowej o zrealizowanych i aktualnie realizowanych przedsięwzięciach z zakresu pracy z rodziną.
2. Prowadzenie akcji upowszechniających i poprawiających dostęp do poradnictwa rodzinnego i terapii oraz podejmowanie działań na rzecz zmiany świadomości w rodzinach (skłanianie rodziny do korzystania ze wsparcia zanim znajdzie się w kryzysie).
3. Prowadzenie profilaktycznych działań edukacyjnych w zakresie zapobiegania występowania różnych problemów społecznych.
4. Pobudzanie aktywności własnej rodziny i osób korzystających z pomocy przy rozwiązywaniu problemów.
5. Rozwój programów profilaktycznych, poprzez zaproponowanie cyklu spotkań/warsztatów ze specjalistami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny.
6. Organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.
7. Motywowanie rodzin niedostosowanych społecznie do korzystania z różnych form wsparcia (np. udział w szkoleniach, spotkaniach itp.).
8. Prowadzenie działań zmierzających do podnoszenia wiedzy rodziców z zakresu problemów społecznych, zapobiegania zjawiskom sieroctwa społecznego, osamotnienia i odrzucenia dzieci, uzależnienia i przemocy.
9. Podnoszenie kompetencji rodzicielskich i umacnianie więzi rodzinnych poprzez propagowanie i wspieranie różnych form aktywności społecznej.
10. Prowadzenie działań, mających na celu podnoszenie kwalifikacji kadry osób pracujących z rodzinami.
11. Zintegrowana współpraca różnych służb pomocowych, działających na rzecz dziecka i rodziny.

Cel operacyjny 3:

Pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych w kształceniu i wszechstronnym rozwoju

Działania w ramach celu operacyjnego:

1. Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych, zapobiegającym powstawaniu negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży.
2. Podejmowanie działań edukacyjnych w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia demoralizacją nieletnich.
3. Współpraca z nauczycielami i wychowawcami, psychologiem i pedagogiem w szkołach.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich dożywiania w szkole, wyposażenia w podręczniki i pomoce szkolne, pomoc w organizacji wypoczynku w okresie wakacji.
5. Propagowanie różnych form aktywności dzieci i młodzieży wspólnie z rodziną.
6. Zwiększenie dostępności dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania wolnego czasu.
7. Kształtowanie właściwych wartości i postaw życiowych poprzez integrację dzieci i młodzieży w ramach organizowanych lokalnych spotkań.
8. Prowadzenie zajęć profilaktyczno- korekcyjnych.
9. Nadzór kuratora nad małoletnimi.
10. Działania monitorujące na rzecz dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 4:

Wsparcie rodzin, których dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej w celu powrotu dzieci do rodziny naturalnej oraz rozwój form opieki zastępczej

Działania w ramach celu operacyjnego:

1. Praca z rodziną biologiczną dziecka przebywającego w różnych formach pieczy zastępczej na rzecz jego powrotu do środowiska rodzinnego.
2. Monitorowanie sytuacji dzieci znajdujących się w tych rodzinach, w tym ich sytuacji szkolnej, zdrowotnej, emocjonalnej i wychowawczej.
3. Zapewnienie rodzinie naturalnej pomocy rodziny wspierającej, jeśli zaistnieje taka potrzeba.
4. Finansowanie kosztów pomocy rodziny wspierającej.
5. Organizacja i finansowanie szkoleń dla rodzin wspierających.
6. Prowadzenie akcji informacyjnej o formach rodzicielstwa zastępczego poprzez opracowanie i rozpowszechnianie ulotek informacyjnych, artykułów prasowych i informacji na stronach internetowych Urzędu Gminy i Miasta Żuromin oraz na stronach internetowych Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie.
7. Pomoc w podjęciu konkretnych działań zmierzających do profesjonalnego realizowania funkcji rodzicielstwa zastępczego, wczesnego zdiagnozowania dziecka oraz podjęcia działań wspomagających rozwój dziecka.
8. Zapewnienie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez umożliwienie im korzystania z poradnictwa specjalistycznego w sytuacji potrzeby.
9. Wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu obowiązku opiekuńczo – wychowawczego wobec

- dzieci oraz w rozwiązywaniu problemów pedagogicznych z dziećmi.
10. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, w placówce opiekuńczo – wychowawczej, w Rodzinnym Domu Dziecka, w regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej, w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (w różnych formach pieczy zastępczej).
 11. Organizowanie spotkań o charakterze integracyjnym rodzin zastępczych i naturalnych.
 12. Wspieranie usamodzielnianych wychowanków w poszukiwaniach pracy.
 13. Rozwój i tworzenie nowych placówek wsparcia dziennego znajdujących się na terenie Gminy i Miasta Żuromin oraz ich finansowanie.

CEL OPERACYJNY 5

Wspieranie rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności

Działania w ramach celu operacyjnego:

1. Udostępnianie rodzinom dotkniętym niepełnosprawnością wiedzy o prawach osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem rehabilitacji społecznej i zawodowej.
2. Utworzenie grupy wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, mającej na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.
3. Stworzenie dla dzieci niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi, warunków do integracji w środowisku lokalnym, w szczególności poprzez korzystanie z zajęć terapeutycznych.
4. Wzmacnianie integracji społecznej poprzez zwiększenie aktywności rodzin posiadających niepełnosprawne dzieci.
5. Zwiększenie możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w sferze kultury, w szczególności poprzez współdziałanie w organizowaniu wystaw i prezentacji twórczości osób niepełnosprawnych, promocji talentów w środowisku lokalnym, a także poprzez organizowanie imprez integracyjnych.
6. Świadczenie na rzecz dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin pracy socjalnej, w szczególności motywowanie rodzin do systematycznej kontroli i opieki lekarskiej.
7. Organizowanie oparcia społecznego mającego na celu podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego, aktywnego życia osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi, organizowanie w środowisku społecznym pomocy ze strony rodziny, innych grup, organizacji społecznych i instytucji.
8. Wspieranie rodzin z dziećmi z rzadko występującymi chorobami.
9. Wprowadzenie funkcji asystenta rodziny, w ramach świadczeń pomocy specjalistycznej.
10. Organizowanie zajęć informacyjno – warsztatowych wspomagających wiedzę rodziców na temat rozwoju dzieci i młodzieży dotkniętej niepełnosprawnością i zaburzeniami psychicznymi.
11. Udzielanie pomocy finansowej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i ustawą o świadczeniach rodzinnych.

CEL OPERACYJNY 6

Pomoc samotnym rodzicom oraz rodzinom wielodzietnym.

Działania w ramach celu operacyjnego:

1. Udzielanie samotnym rodzicom i wielodzietnym rodzinom wsparcia finansowego oraz socjalnego,

- na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej i ustawie o świadczeniach rodzinnych.
2. Pomoc w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego.
 3. Pomoc samotnym rodzicom i wielodzietnym rodzinom w stworzeniu odpowiednich warunków do wychowania, edukacji i opieki nad dziećmi.
 4. Organizowanie dla samotnych rodziców i wielodzietnych rodzin spotkań mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji (grupy wsparcia).
 5. Stworzenie lepszego dostępu samotnym rodzicom do poradnictwa prawnego.
 6. Stosowanie działań zespołu interdyscyplinarnego w sytuacji wystąpienia sytuacji kryzysowej w rodzinie.
 7. Wprowadzenie pomocy asystenta rodziny w przypadku wystąpienia w rodzinie trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
 8. Organizowanie działań aktywizacyjnych na rzecz dzieci, w szczególności w okresie ferii i wakacji.
 9. Prowadzenie działań mających na celu wsparcie odpowiedzialności, niezależności i samodzielności życiowej samotnych matek i wielodzietnych rodzin.
 10. Prowadzenie programów profilaktycznych na rzecz samotnych rodziców i wielodzietnych rodzin, w tym uwzględniających prowadzenie zdrowego stylu życia.
 11. Promocja i wspieranie, prowadzenie projektów profilaktyczno- edukacyjnych, kierowanych do społeczności lokalnych, uwrażliwiających na problemy rodzin niepełnych i wielodzietnych rodzin.
 12. Oferowanie warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców z zakresu komunikacji międzyludzkiej, rozwiązywania problemów, radzenia sobie ze stresem.

CELNIE I DZIAŁANIA

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego „Programu” mają służyć poprawie sytuacji rodzin biologicznych i zastępczych oraz wychowujących się w nich dzieci.

Adresatami niniejszego „Programu” są:

- Rodziny z dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym między innymi: rodziny wielodzietne oraz samotni rodzice, rodziny dotknięte problemem niepełnosprawności,
- Rodziny zagrożone umieszczeniem dziecka/dzieci w pieczy zastępczej,
- Rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej,
- Rodziny, w których występuje problem przemocy,
- Rodziny o niskich dochodach i trudnych warunkach mieszkaniowych.

DYREKTYWY DZIAŁANIA WOBEC RODZIN

W przypadku wystąpienia w rodzinie sytuacji trudnych, oraz wykorzystaniu wszystkich form pomocy podejmując interwencję na rzecz dziecka należy kierować się przekonaniem, że zostało naruszone dobro dziecka, a ingerencja w rodzinę jest w pełni uzasadniona.

1. Podstawowe zasady oparte na Konstytucji RP i Konwencji praw dziecka dotyczące interwencji w rodzinie.
 - 1) Zasada dobra dziecka, w tym respektowania podmiotowości dziecka.
 - 2) Zasada równości (powszechności) – troska o ochronę praw każdego dziecka.
 - 3) Zasada autonomii rodziny: poszanowanie praw, odpowiedzialności i obowiązków rodziców – bez

koniecznej potrzeby nie należy ingerować w życie rodziny.

- 4) Zasady prymatu rodziny w wychowywaniu dzieci i równouprawnieniu małżonków w ich wzajemnych relacjach i wobec dzieci.
 - 5) Zasada pomocniczości: wspomaganie i wspieranie a nie wyręczenie rodziny.
2. Wobec powyższego można wyprowadzić dyrektywy oddziaływania względem rodzin nienależycie sprawujących pieczę nad dziećmi.
- 1) Bez koniecznej potrzeby nie należy ingerować w życie rodziny.
 - 2) Jeżeli interwencja jest konieczna należy próbować chronić dobro dziecka – udzielając wsparcia całej rodzinie.
 - 3) Głównym celem umieszczenia dziecka poza rodziną powinno być doprowadzenie do sytuacji umożliwiającej powrót dziecka do rodziny.
 - 4) Dzieci pozostające poza rodziną powinny być umieszczane w rodzinnych formach pieczy.
 - 5) Dziecko przebywające poza rodziną powinno mieć kontakt z rodzicami.
 - 6) Tylko w sytuacji, gdy postawa rodziców nie gwarantuje powrotu należy umieszczać dzieci w trwałym środowisku zastępczym.

EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Oczekiwane efekty z zakresu pracy z rodziną i pomocy w opiece i wychowaniu dzieci przy współudziale wielu podmiotów, zajmujących się pracą na rzecz dziecka i rodziny:

- Stworzenie systemu kompleksowego wsparcia dla rodziny i dziecka.
- Wzmocnienie działań profilaktycznych w kierunku wsparcia rodzin dysfunkcyjnych z dziećmi,
- Rozwój poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego.
- Udoskonalenie metod pracy z rodziną i podniesienie kwalifikacji asystentów rodziny i innych osób pracujących z dzieckiem i rodziną.
- Wzrost świadomości społeczeństwa w sprawie sprawowania pieczy zastępczej.
- Stworzenie ogólnodostępnej bazy informacji o instytucjach, placówkach i organizacjach pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny.
- Wzrost świadomości społecznej w zakresie możliwości uzyskania wsparcia i pomocy ze strony instytucji i organizacji działających na terenie Gminy i Miasta Żuromin.
- Zintegrowanie działań instytucji, organizacji pozarządowych na rzecz dzieci i rodzin w zakresie działań opiekuńczych, wychowawczych, pomocowych i profilaktycznych.
- Uzyskanie przez rodzinę zagrożoną kryzysem bądź przebywającą w kryzysie pomocy w rozwiązaniu problemów.
- Zminimalizowanie skutków dysfunkcyjności rodzin.
- Zapewnienie dziecku dostosowanych do wieku, potrzeb i możliwości oddziaływań opiekuńczych, wychowawczych, dydaktycznych i socjalizacyjnych.
- Odbudowanie właściwych relacji i więzi rodzinnych.
- Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.
- Ograniczenie czasu pobytu dziecka poza rodziną naturalną.
- Ograniczenie zjawiska uzależnienia od pomocy i powielania negatywnych zachowań,
- Rozwój uzdolnień i zainteresowań dzieci i młodzieży.

- Wzrost poczucia bezpieczeństwa osób zagrożonych przemocą.
- Lepsze przygotowanie dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, nabycie i wykształcenie odpowiednich umiejętności radzenia sobie w dorosłym życiu.
- Poszerzenie zakresu usług świadczonych przez podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny,
- Wspieranie funkcjonowania i rozwój instytucjonalnych form pomocy dzieciom i rodzinie, w szczególności placówek wsparcia dziennego.

ZASOBY I PODMIOTY UCZESTNICZĄCE W REALIZACJI PROGRAMU ORAZ INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE

1. Zasoby

Na terenie Gminy i Miasta Żuromin działalność, związaną ze świadczeniem usług na rzecz dziecka i rodziny prowadzą instytucje i służby publiczne. Działalność ta prowadzona jest również przez organizacje pozarządowe, kluby sportowe oraz podmioty prywatne, które swoją ofertę kierują m.in. do dzieci i młodzieży. Ponadto mieszkańcy naszej gminy mają dostęp do dobrze rozbudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej m.in. hali sportowej, stadionu, boisk, skate parku, placów zabaw oraz mają możliwość korzystania z usług placówek kulturalnych.

2. Podmioty uczestniczące w realizacji "Programu" i instytucje wspierające

1) Gmina i Miasto Żuromin:

- Wydział Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Spraw Społecznych,
- Ośrodek Pomocy Rodzinie i Uzależnień,
- Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Świetlica środowiskowa "Słoneczko",
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Żurominie,
- Powiatowo- Miejska Biblioteka Publiczna w Żurominie,
- Placówki Oświatowe,

2) Podmioty współpracujące:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Specjalistyczne Poradnictwo Rodzinne,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Komenda Powiatowa Policji,
- organizacje pozarządowe,
- inne podmioty, działające na rzecz dziecka i rodziny.

10. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania „Programu” będą:

1) budżet samorządu gminnego, w tym:

- środki finansowe M-GOPS w Żurominie,
- środki pochodzące z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

2) środki finansowe pozyskane z funduszy zewnętrznych:

- programów rządowych,

- pozarządowych,
- programów celowych,
- funduszy europejskich.

III. WYNIKI I MONITORING PROGRAMU

Nieodłącznym elementem towarzyszącym wdrażaniu „Programu” jest monitoring i ewaluacja podejmowanych działań w latach 2015-2018.

Monitoring programu ukierunkowany będzie przede wszystkim na wgląd w realizację działań, proponowanie zmian i aktualizację założeń i celów. Monitoring prowadzony będzie na bieżąco, równoległe z realizacją poszczególnych zadań.

Ewaluacja „Programu” będzie polegała na ocenie realizacji „Programu” i skuteczności podejmowanych działań na przestrzeni kilku lat.

Analiza i ocena skuteczności założeń „Programu” pozwoli na planowanie i udoskonalanie dalszych działań na rzecz wsparcia rodzin z dziećmi.

IV. PODSUMOWANIE

Najważniejszym zadaniem „Programu Wspierania Rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2015-2018” jest realizowanie kompleksowego wsparcia dla rodzin i dzieci, poprzez szereg działań wymienionych w „Programie”.

System wsparcia dzieci i rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji będzie polegał na pracy z rodziną oraz zapewnieniu pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Zadania te koncentrować się będą na odzyskaniu przez nią pożądaných funkcji opiekuńczych, również w sytuacjach umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną. Skutkiem prowadzonych działań będzie odbudowa naturalnych relacji rodzice-dzieci.

Pomoc rodzinie i dziecku prowadzona będzie w początkowym etapie powstawania problemów i będzie mieć charakter profilaktyczny. Pomoc ta prowadzona będzie w sposób fachowy przez odpowiednio wykwalifikowany personel. Działania pomocowe będą miały na celu zmniejszenie i niwelowanie problemu bezradności wśród rodzin niedostosowanych społecznie oraz udzielanie im pomocy materialnej i rzeczowej.

Aby te działania przyniosły wymierny efekt, niezbędne jest zespołowe i odpowiednio wczesne diagnozowanie pojawiających się problemów wśród rodzin. Proces ten jest długotrwały, dlatego też w lokalnym systemie działań w obszarze profilaktyki i rozwijania problemów społecznych należy brać pod uwagę udział wszystkich podmiotów i instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

Ingerencja w życie rodziny i jej problemy powinna mieć charakter wspomagający i wzmacniający ją w procesach radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

Tak rozumiany „Program” stanowi pełne, zintegrowane ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny i zawiera propozycję różnych kierunków działań.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ

lic. Barbara Michalska